

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi W. W.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 kwietnia 2017 r., sygn. akt XIII Ca (...)

w sprawie z wniosku B. M.

przy uczestnictwie W. W.

o zezwolenie na sprzedaż nieruchomości,

oraz z wniosku W. W.

przy uczestnictwie B. M.

o zezwolenie na zagospodarowanie lokali użytkowych i garażu

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 14 czerwca 2018 r.,

zażalenia uczestnika W. W. na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 8 stycznia 2018 r., sygn. akt XIII Ca (...),

1. oddała zażalenie,

2. przyznaje adw. T. L. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w W.) kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną W. W. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił skargę W. W. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 kwietnia 2017 r., sygn. akt XIII Ca (...) wydanego w sprawie z wniosku B. M. z udziałem skarżącego o zezwolenie na sprzedaż nieruchomości i z jego wniosku z udziałem B. M. o zezwolenie na zagospodarowanie lokali użytkowych i garażu, mocą którego oddalono apelację skarżącego od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 kwietnia 2016 r., sygn. III RNs (...). Sąd Rejonowy zezwolił B. M. na sprzedaż opisanej w sentencji postanowienia nieruchomości stanowiącej majątek dorobkowy uczestników postępowania za cenę nie niższą niż 189.700 zł celem uregulowania wspólnych zadłużeń i podziału po połowie pozostałych pieniędzy uzyskanych oraz oddalił wniosek skarżącego o zezwolenie na zagospodarowanie.

Odrzucając skargę o wznowienie postępowania Sąd Okręgowy wskazał, że nie jest ona oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Okoliczności bowiem wskazane przez skarżącego to jest zaniżona wycena nieruchomości i uzyskanie przez B. M. kwoty ze sprzedaży niższej niż oferta na rynku, nie stanowią podstawy wznowienia przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c. Wycena nieruchomości była bowiem przez skarżącego kwestionowana już w toku postępowania w sprawie, w której domaga się on wznowienia, a kwestia ceny uzyskanej ze sprzedaży jest kwestią związaną z wykonaniem prawomocnego orzeczenia.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania W. W. domagał się jego uchylenia i przekazania skargi Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił, że w ramach postępowania wstępnego, którego przedmiotem jest badanie dopuszczalności skargi o wznowienie, sąd nie może badać, czy podstawa wznowienia faktycznie istnieje i czy jest merytorycznie uzasadniona, kompetencja sądu sprowadza się bowiem tylko do zbadania, czy skarżący wskazał podstawę odpowiadającą jednej z określonych w kodeksie podstaw wznowienia postępowania. Nadto zakwestionował

stanowisko Sądu Okręgowego, że podane przez niego okoliczności nie wypełniają ustawowej podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 3, poz. 98 - dalej: "ustawa nowelizująca"), sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanego terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie; postanowienie w tym przedmiocie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Natomiast według art. 410 § 1 k.p.c. sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej, sąd badał na posiedzeniu niejawnym, czy skarga jest wniesiona w terminie, czy jest dopuszczalna i czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, w braku jednego z tych wymagań skargę odrzucał, a w przeciwnym razie wyznaczał rozprawę. Obowiązujący wówczas art. 411 k.p.c. przewidywał z kolei, że na rozprawie sąd rozstrzygał przede wszystkim o dopuszczalności wznowienia i odrzucał skargę, jeżeli brakowało ustawowej podstawy wznowienia albo termin do wniesienia skargi nie został zachowany. Pod rządem ówczesnej regulacji zarysowały się dwa kierunki wykładni art. 410 i 411 k.p.c. Według jednego, ocena czy skarga została oparta na ustawowej podstawie sprowadzała się jedynie do ustalenia, czy wskazana przez skarżącego podstawa odpowiadała jednej z przewidzianych w kodeksie przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia postępowania. Nie obejmowała natomiast stwierdzenia, czy wskazana podstawa w rzeczywistości istnieje, gdyż należało to do oceny zasadności skargi, natomiast ustalenie, że powołana podstawa nie istnieje skutkowało oddaleniem skargi (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 1996 r., I PKN 9/96, OSNP 1997, Nr 11, poz. 196, z dnia 24 marca 1998 r., I PKN 97/98, OSNP 1999, Nr 9, poz. 308, z dnia 14 stycznia 1999 r., II UKN 417/98, OSNP 2000, Nr 6, poz. 254, z dnia 21 grudnia 1999 r., I PKN 448/99, OSNP 2001, Nr 15, poz. 487 i z dnia 11 stycznia 2006 r., II CZ 121/05, nie publ.). Według stanowiska przeciwnego, sąd na posiedzeniu niejawnym oceniał tylko, czy wskazana przez skarżącego podstawa odpowiada jednej z przewidzianych w kodeksie przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia, jednak na rozprawie - zgodnie z art. 411 k.p.c. - ocena, czy nie

zachodzi brak ustawowej podstawy wznowienia obejmowała także ustalenie, czy wskazana w skardze podstawa rzeczywiście wystąpiła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNP 2001, Nr 4, poz. 133, z dnia 19 maja 2005 r., II CZ 41/05, nie publ., z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Biul. SN 2005, nr 9, s. 14, z dnia 21 października 2005 r., III CZ 82/05, nie publ. i z dnia 10 stycznia 2006 r., IV CZ 143/05, nie publ.).

Z dniem 6 lutego 2005 r. art. 411 k.p.c. został uchylony przez art. 1 pkt 21 ustawy nowelizującej. Także po jego uchyleniu utrzymuje się wspomniana rozbieżność, z tym że w orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że skarga o wznowienie nie opiera się na ustawowej podstawie nie tylko wtedy, gdy przytoczona w skardze podstawa nie odpowiada wzorcowi którejkolwiek z podstaw przewidzianych w art. 401, 4011 lub 403 k.p.c., lecz także wtedy, gdy podstawa ta odpowiada wprawdzie takiemu wzorcowi, ale w rzeczywistości nie wystąpiła (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3 - 4, poz. 48, z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, nie publ., z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZ 1/07, nie publ., z dnia 13 lutego 2009 r., II CZ 97/08, nie publ., z dnia 14 maja 2009 r., I CZ 20/09, nie publ., z dnia 8 października 2009 r., II CZ 51/09, nie publ., z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UZ 10/11, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2011 r., III UZ 6/11, nie publ., z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12, nie publ., z dnia 28 lutego 2014 r., IV CZ 126/13, nie publ.).

Skład orzekający Sądu Najwyższego podziela dominujący w orzecznictwie kierunek wykładni i wspierającą go argumentację, tym bardziej że uchylenie art. 411 k.p.c. spowodowało poszerzenie kognicji sądu badającego na posiedzeniu niejawnym, czy skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia. Wypada jedynie dodać, że odrzucenie skargi na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. z powodu nieoparcia jej na ustawowej podstawie może nastąpić w sytuacji, w której z samego uzasadnienia skargi w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że powołana w niej podstawa w rzeczywistości nie wystąpiła. Taka właśnie sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie, ponieważ kwestia wadliwości opinii ustalającej wartość nieruchomości była badana w toku postępowania rozpoznawczego, nie jest zatem, jak wymaga tego art. 403 § 2 k.p.c., ani okolicznością faktyczną lub środkiem

dowodowym, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Ma też rację Sąd Okręgowy, że cena za jaką została sprzedana nieruchomość jest zagadnieniem z zakresu sposobu wykonania prawomocnego postanowienia i rozliczenia się uczestników postępowania z tej transakcji i tym samym nie mieści się we wskazanej przez skarżącego ustawowej podstawie wznowienia.

Z przytoczonych względów na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O wynagrodzeniu należnym w postępowaniu przed Sądem Najwyższym ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi skarżącego orzeczono na podstawie § 4 ust. 3 i § 11 pkt 7 w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714).

aj